

CATALUNYA SOCIAL

Any XI. Núm. 510

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

2 maig 1931

**PUBLICACIO
SETMANAL**

**REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11-BARCELONA**

TELÈF. 17605

Cal un agrupament dretà

Instaurada ja la República, de tota la terra catalana s'aixeca un clam general en aquest sentit: és necessari constituir dins la nova forma de Govern una seriosa i forta agrupació de dretes, en el sentit social conservador de la paraula. Resultaria tasca inútil avui el seguir lluitant per ideals la concreció dels quals ja es té. L'ideal de Catalunya sembla pròxim a ésser realitzat. ¿Per què, doncs, ens hem d'entestar a lluitar per ideals ja fets realitat?

Es clar que l'autonomia de Catalunya com la forma de Govern republicana necessiten defenses; però aquestes defenses han de derivar, d'avui endavant, millor del benestar general dins aquelles realitats que no dels mateixos partits que un dia les varen propugnar i les varen conquerir.

El catalanisme i la forma de govern deuen arribar a ésser llocs comuns, comuns denominadors de tot partit dins la terra catalana; i en aquest sentit no es podria concebre l'existència d'ells com a única finalitat dels partits polítics organitzats o que en endavant s'organitzessin.

Es per aquesta raó, en primer lloc, que arreu de la terra catalana s'alça la veu demanant un fort agrupament de dreta en el sentit social de la paraula, sentit social que, és clar, ha de tenir la seva traducció política. Sabem que hi ha molts elements que es belluguen en aquest sentit; però caldria no fer les coses malament de primer antuvi i no fraccionar elements que la realitat ha mantingut units fins ara.

Hi ha, per de prompte, dues realitats evidents i innegables: el sentit cristià, encarnat en el catolicisme, de la nostra civilització, que cal defensar contra possibles atacs i desviacions; i el sentit social, puix ningú no pot negar que els problemes d'aquest caràcter, que sempre han estat vius, avui han de passar necessàriament al primer pla. Tot el que no sigui atendre aquestes dues realitats serà fantasiar i perdre temps.

No sabem quina sort correran les nostres institucions catòliques dins de la República. Aquesta, en ella mateixa, té com a primer contracop el donar força als agrupaments d'esquerra; i en aquest

sentit cal neutralitzar aquella força i aquella inclinació. Fins ara ja hem començat a veure creus de terme arreconades, els Governadors impeditos d'assistir a cerimònies religioses, declaracions de personatges de la situació sobre la implantació del divorci, la missa convertida en lliure en presons i casernes, etc. Tot això ens indica la necessitat de què nosaltres defensem el patrimoni espiritual del nostre poble i el llevat de la nostra civilització. La República farà respecte d'aquest problema tot allò que li deixin fer la passivitat i la manca d'organització dels elements de dreta. Cal que en endavant no ens refiem de l'ajut de les institucions polítiques, ajut que no tindrem; cal que ens refiem de les nostres pròpies forces socials, que seran més grans o més febles segons els nostres respectius i assenyats esforços.

I en el problema social, ¿caldrà dir que ja és hora de què ens comencem a declarar demòcrates convençuts i fer tot allò que fins ara no hem fet? Els camins legals seran fressats pel partit socialista, com ho han estat fins ara, però amb una intensitat més forta. Les assegurances socials de tota mena; la ratificació de convenis internacionals; la parcel·lació de latifundis i terrenys incultes, etc., aniran venint ràpidament. I quina raó hi ha, ni de justícia ni de conveniència, que ens impedeixi anar a la davantera en aquests problemes? ¿Es que manta reforma d'aquestes no s'acomoda perfectament a l'esperit cristià un xic allunyat de la societat pel nostre propi egoisme?

Determinats partits fins ara existents i forts no haurien de desaparèixer, però sí transformar-se, doncs han finit la seva missió immediata. I ara, amb contingut cristià — que serà també essencialment català — i amb solucions de caràcter social als infinits problemes d'aquest color, cal estructurar un agrupament socialment conservador que vingui a constituir la dreta dins el nou règim i dins el nou ordre de coses.

Perquè la República, com abans la Monarquia, no ens són pas cosa aliena. I, per tant, elles han estat i seran ço que nosaltres vulguem que siguin segons el nostre esforç i la nostra organització.

El moment actual

PER JAUME RAVENTÓS

Hem sentit dir i ponderar de tort i de través la mesura, la serenitat, el civisme que totes les classes socials han demostrat en la passada revolució que ha enfonsat a Espanya la monarquia borbònica. No hi ha hagut boges resistències que hagin fet córrer la sang per camps i viles, no hem vist ofuscadors entusiasmes que s'hagin esbravat contra suposats enemics del flamant regisme, no s'han promogut sotragades violentes contra l'ordre social, no s'han alçat patíbuls per a legalitzar venjances, no s'ha celebrat la festa a la resplendor de profanadores flamardes. Si tapem amb un vel ben espès la sang d'una dotzena d'assassinats que ens han contat els diaris, si sabem oblidar que han quedat buides algunes presons de tota llei de processats, si mirem amb una rialleta irònica i ensems benigna els aldarulls que han pertorbat la pau a les cases comunals, si fem abstracció de què per certes barriades no go-sen transitar-hi els sacerdots, ens trobarem que no ha passat res de particular i que hem fet un salt mortal gairebé sense ni un senyal d'estirament dels tendons ni de desllorigament d'ossos.

Cantarem victòria, per això? Ens sentirem folls d'alegria? Repicarem campanes com exultats per una alleluia decisiva?

Serà prudent que esperem encara una temporada, benèvolament, si volem, però amb una benevolença que no ens faci venir una son dolça, perquè no és pas hora de dormir, sinó d'estar ben amatents a actuar.

Una llambregada només, que tirem damunt tots els problemes religiosos de la nostra societat després de la proclamació de la república ens farà posar alertes. Els problemes religiosos! Podran semblar de poca importància als qui pateixen la passa de les febres modernes, la febre d'or, més ben dit, de bitllets de banc i la febre del disfrutar, les dues epidèmies més corrents de la nostra generació una bona part de la qual va començar per ésser materialista i ha acabat per ésser materialitzada. Jo no parlo a aquests ni em veig amb cor de convertir-los als meus punts de vista. Jo parlo als que fan professió de cristians i els prego que amb mires a una ulterior actuació, perquè ells seran cridats a actuar i ben aviat, es deixin de jocs i joguines d'infants i considerin seriosament la gravetat dels moments actuals en allò que fa referència a la religió o té relació amb ella.

Aquí direm una vegada per sempre que no volem cridar a mal temps abans d'hora, ni volem penjar a ningú propòsits destructors que no sabem si existeixen fins que s'exterioritzin en paraules o en actes. Encara diré més; crec que la consciència de la responsabilitat ha de donar cautela i seny als governants, i per aquest motiu esquinsem aquells fulls del nostre llibre de memòries que ens evoquen passades estridències i campanyes extremistes d'altres temps, dels temps en què feien oposicions al poder alguns dels que ara l'ocupen. Fem, doncs, punt i ràtlla a tot el passat, donguem per cancel·lats sense regateig els comptes antics i obrim des del 14 d'abril de 1931 compte nou a tots els homes desti-

nats per la Divina Providència a estructurar aquest nou període de la història de la nostra pàtria. Tot això podrà ésser oportú i prudent, tot, menys amodorrar-se placèvolament enervats per un irreflexiu optimisme.

Diguem-ho d'una vegada, cruament, sense eufemismes. Totes les nostres inquietuds voleien entorn d'una qüestió única fonamental: la posició del nou regisme davant el problema religiós. Segons ella sigui, o ens ferirà el llamp catastròfic d'una ruïna incomparable, o s'alegrarà el cor en l'aurora d'un dia nou. Quan aquesta posició sigui definida sabrem llavors si hem de plorar o hem de riure.

La qüestió religiosa està en el seu punt crític. Totes les altres qüestions polítiques, econòmiques i socials, deixant de banda que estan en un pla inferior, no plantegen problemes que s'hagin de resoldre amb un cop de ploma o amb un vot d'unes Corts constituents; són de tal naturalesa que un error es pot corregir amb una rectificació, i la solució que no ens dongui un ministre incapaç ens la pot donar un altre més il·luminat; però els problemes religiosos en els punts de contacte amb la governació de l'Estat, es resoldran definitivament amb un sí o un no dels diputats de les constituents.

Aquesta greu i eterna qüestió religiosa, pinyol amagat de tota altra qüestió, la que més apassiona els esperits perquè és la que penetra més profundament en les regions espirituals dels que no dormen, aquella davant la qual es descomparteixen d'una banda els que no poden viure sense amor al Crist i d'altra banda els que no poden viure sense odiar el mateix Crist, serà la que donarà bandera als lluitadors en els dies que s'acosten.

En altres ocasions hi caben prudents estratègies per no comprometre aquests alts interessos en un moment poc oportú o en un camp poc propici; ara, emperò, no ens hem de fer il·lusions que es pugui defugir la lluita en el terreny religiós i certament ens quedariem sorpresos i veient visions si ens enganyàvem en aquest pronòstig.

S'han trencat els motllos vells i tradicionals, aquells motllos que, més o menys retocats, s'anaven traspasant d'una a altra les antigues Corts Constituents, aquells motllos que passaren de la constitució de l'any 1812 a l'Estatut de 1835 patrocinat per Martínez de la Rosa, d'aquest a la constitució de 1837 després del pronunciament de la Granja i a la de 1844 després de la caiguda d'Espartero governant Narváez i a la de 1869 després del destronament d'Isabel II i a la de 1876 després de la proclamació d'Anfòs XII. Deixem de banda la *non nata* de la primera república espanyola que no va poguer polvoritzar els trossos remanents dels motllos vells.

Tot fa creure que anem a fer motllos nous de trinca i qui sap amb quins models. Com seran les relacions de l'Església Catòlica amb l'Estat espanyol republicà, en quina situació política i econòmica quedarà la clerecia, en quina situació legal es trobaran les ordres religioses, quina orientació pendran les escoles i les universitats en els punts que toquen la

religió, quina llibertat d'ensenyança regirà i per a qui serà, quines lleis regularan el matrimoni, si s'establirà el divorci legal..., heus aquí un munt de preguntes que tindran aviat resposta. I el cas inquietant és que les respostes es daran precipitadament, entre discussions poc preparades, entremig, potser, de turbes cridaneres que demanaran la crucifixió de Jesús i la llibertat de Barrabàs.

Sí; ja ho sabem que la línia de la llibertat arribarà al grau heroic; no som, però, tant ignorants de la història qu'eno coneguem l'empòsit de despotismes que poden arribar a portar certs brevatges se-dients lliberals.

No són els pitjors temps, direm amb Balmes, aquells en què la revolució taca de sang els carrers, enruna sistemes polítics i enfonsa els interessos materials dels pobles; són més greus temps aquells en què es pertorba l'ordre moral i se soscaven les creences religioses; i quan això s'arriba a fer en nom de la llei, senyal és de situacions més deplorables.

Els lluitadors de bona fe que vulguin defensar la Religió catòlica i la seva Església, que si a Déu plau no en faltaran, han de trobar darrera seu tot un poble religiós i catòlic ajuntat i compacte que els aclami i els doni braó i força.

Comentaris

El canvi de noms

Té quelcom de vilatà, o de noi capriciós, la pruija de canviar de noms les vies públiques no bé les circumstàncies faciliten la tasca. Bona part d'aquests canvis resten inèdits per in sœcula; altres només serveixen, una volta satisfet el caprici o inflades les petites vanitats per enredar Registres i Protocols, o donar feina als futurs investigadors d'Arxius i papers vells, historiadres per mal nom. També les relacions comercials se'n ressenten d'aquests canvis.

Quan les noves rotulacions afecten, per exemple, places tan històriques i famoses com la de Sant Jaume, a Barcelona, o la del Sol, a Madrid, el canvi de nom pren caire d'un atemptat contra el propi fogar ciutadà i se n'ha de protestar civilment, quan altra cosa no sigui possible.

¿Què en va treure la Dictadura d'empastifar places, carrers i passeigs, amb rotulacions arbitràries i impopulars, si al cap de pocs anys totes han estat esborrades i blasmades, a més, amb públic i general ludibri?

La República és cosa massa seriosa per perdre el temps en aqueixa, a més de ridícula, generalment mala obra ciutadana. Vegi's l'exemple de París.

La diada de Sant Jordi

Sembla que una mala intel·ligència fou causa de què la Capella de Sant Jordi, del Palau de la Generalitat, no celebrés els devotíssims, esplèndids i continus cultes que altres anys l'arboraven de fe cristiana i de popular solemnitat tot el sant dia.

Llàstima!

El poble ho prengué a mal i s'equivocà forçosament en els seus judicis i lamentacions. Cal que consti.

Tocar el sagrat de les grans tradicions populars és un disbarat enorme que no creiem cometin els homes del nou règim, tan plens de sentit polític generalment, com de sentit comú, i verament illustrats molts d'ells.

La visita presidencial

L'Alcalà Zamora fruï el diumenge d'un espectacle ciutadà que degué admirar-lo per la seva insuperable grandiositat i civilitat. Cal recordar els més

magnes esdeveniments religiosos de Barcelona per trobar quelcom de semblant.

La prudència i el seny amb què el President del Govern Provisional de la República porta la seva actuació governamental, mereixien aquest testimoni d'afecte i d'agraïment del poble de Catalunya (hi havien nombrosos estols de gent de totes les nostres encontres), els quals compartí amb el President de la Generalitat, que tantes vegades ha prodigat la seva vida per al triomf de la llibertat política de la nostra terra.

No cal dir, però, que no tot el que propugnen noblement els dos Presidents ho apleudeixen totes les Regions però cal fer constar l'èxit extraordinari de l'acte cabdal del diumenge últim, i fer justícia a les dues eminents personalitats, ja plenament històriques.

Déu els tingui sempre de la seva mà!

Les properes eleccions

Vet aquí l'afer del dia, el que més preocupa i ha de preocupar tothom que tingui un dit de front i alguna cosa per perdre.

Del seu resultat depèn l'esdevenidor de Catalunya i el d'Espanya, i àdhuc el d'Europa, segons no s'imaguen de dir alguns líders comunistes de l'estranger, perquè "si els partits extremistes de l'esquerra triomfessin, Rússia tindria a Espanya el punt de sustentament que necessita per a fer-se mestressa del vell món".

OBRA INTERESSANT

Vida de St. Joan Bta. Vianney (Rector d'Ars)

per

J. CIVERA I SORMANI

Preu: 2 pessetes

Es ven a Foment de Pietat i
a altres llibreries catòliques

Interès sindical o interès públic

PER R. RUCABADO

En acabar-se el dia 15 d'abril, en què coincidien el decret de la República de celebrar la festa nacional del seu adveniment, i el de l'organització obrera ara predominant que imposava la vaga general, anava creixent l'interès davant l'enigma que havia donat un to equivocat a l'atur d'aquella diada històrica. Era notori, i ben justificat, l'esforç de les autoritats republicanes per a donar la sensació de normalitat, per a promoure el treball, font de vida i de pau, i signe extern de l'ordre. Però havien sortit juxtaposades la proclama de l'alcalde exhortant a **anar al treball**, i el decret de l'organisme confederal declarant la vaga indefinida. Aquell vespre es tingué entre obrers, en molts llocs de la ciutat, aquest diàleg típic:

— Demà a treballar tothom!

— Com s'entén, a treballar? Segueix la vaga; ho mana el Sindicat!

— Què, sindicat! *A treballar!* Ho mana el Poble!

A Barcelona guanyà, aquell dia, el poble. Preponderà el criteri de les autoritats del règim nou, i el dijous 16 renasqué l'alegria del treball sota la bandera nova, amb una emoció de pau i de festa molt més intensa que l'atur del dia abans. Però en altres ciutats guanyà el plet el sindicat, i no reprengueren el treball fins que aquest hagués donat l'ordre.

Aquesta diferència d'interessos, el públic i el sindical, ens ensenya una vegada més l'entranya d'una qüestió que ens preocupa fa molts anys.

Qüestió gravíssima, que és de tómer es planteja ara amb molta més agudesia, en forma molt més desbarassada, més clara i més urgent. I no esclatarà la solució fins que es vegi hom arreconat entre els murs d'aquest carreró inexorable. Els homes i els pobles, necessiten treballar per a viure; i aquesta finalitat vital es veu sovint contradita per les associacions que semblen fetes a posta per a impedir l'exercici del treball.

L'home *ha de* treballar, diuen els cristians, i ara ho diuen també els més interessats en el nou règim. L'obrer *ha de* lluitar, diuen els sindicalistes. La forma de lluita típica obrera és la vaga. La vaga impedeix l'activitat humana primària: el guany de la subsistència, impedeix l'activitat primordial dels homes i dels pobles.

Si girem els ulls enrera veurem i recordarem que ni l'espectacle del desordre públic ni la perspectiva de la misèria no espanten pas l'agitador social. Com més danys millor: és la lluita. Fàbriques parades, obrers sense jornal, serveis que no són atesos, misèries i pèrdues, no es mira que això, si perjudica, com ells volen, la "societat burgesa", fereix, perjudica, aclapara els obrers en primer terme i en moltíssima més proporció que els burgesos. No hi ha més, diuen els militants, és la lluita, i sacrificaran la vida dels obrers mateixos, la pau i l'ordre en la societat sencera, fins en la nova forma política que ells hauran contribuït a establir.

La lluita de classes! És el sofisma sanguinari, engany horrible que obscureix les consciències, que taca de vermell la pedra dels carrers, i la ciutat, de

negre. La lluita per la lluita, és a dir l'odi per l'odi, devingut lema i divisa d'un moviment social. I aquesta lluita, implacable, sense fre ni esperança de final, hi ha organismes que la proclamen com a estímul forçós i aglutinant social! La Ciutat, el Poble, és l'aglomeració d'individus per al mutual auxili i convivència. I enfront s'aixeca l'aglomeració forçada d'individus per a la guerra intersocial. A una banda, es concreta en la Ciutat la fórmula de la vida col·lectiva. A l'altra banda es concreta una fórmula literalment contrària a la vida col·lectiva. Són dues idees contradictòries i antitètiques; l'oposició és vívidíssima i sagnant.

Embriaga de l'esperit de la lluita de classes, l'associació que pretén encarnar i personificar la classe proletària, veiem que declara l'irrespecte universal, no sols a costa de l'esperit, les lleis i normes del qual nega i trepitja, sinó a costa de les vides dels mateixos proletaris que diu que representa. Es fa mestressa de vida i mort dels obrers, sobirania que jamai capitalistes ni burgesos no s'havien arroгат. Es fa mestressa del treball individual i col·lectiu. Ja no és l'obrer amo dels seus braços, sinó que els seus braços són d'ella i ja no té l'obrer voluntat ni ànima, perquè no pot pensar ni voler ni estimar sinó ço que ella decreti. I en la seva mobilització regimental, el servei no dura dos o tres anys com a les armes del rei o la nació, sinó tota la vida. La pena més terrible i sense remei, la pena de mort, constitueix l'article únic del seu codi penal, sense indult ni amnistia. Sense procés ni causa es decreta i s'aplica. Ho estem veient, ja fa quinze anys que dura, i després de les alternatives polítiques ha tornat a rajar la sang, ha tornat a imperar l'atemptat personal amb tota l'esgarriosa malícia primitiva. Nosaltres podem dir-ho; nosaltres podem acusar; nosaltres que hem condemnat *tots* els atemptats, *tots* sense excepció.

Mirant només les vies naturals i positives, els mitjans i recursos merament humans, com que és tan terrible i explosiva la potència d'aquest odi universal que impulsa el mecanisme, arribaríem a tómer que l'actuació dissolvent guanyés la batalla. Si no hi hagués darrera de les coses visibles una conservació miraculosa de l'ordre social, aquell fanatisme de classe, deixat estar, ràpidament desfaria tota la vida existent i tota vida possible, perquè, essent el seu principi l'odi, sols per a la mort i per a la vaga és útil. I és oportú considerar que una col·lectivitat socialista com és Rússia, per a poder viure i subsistir ha d'anullar els drets de coalició i de vaga.

Per, això hem d'invocar la llum i ajuda sobrenaturals per a deslliurar el poble i l'ordre social, la vida individual i col·lectiva, d'aquest flagell mortal. La contribució nostra a la defensa serà, i que Déu ens ajut, la impugnació, quasi inèdita encara, malgrat de tanta prosa sociològica que empastifa papers, la impugnació del principi de Carles Marx i escoles derivades: la guerra de classes. La crítica d'aquesta afirmació enganyosa, que enverina la sang dels seus adeptes i els posseeix com un mal esperit. La negació del suposat fet biològic de

la lluita de classes, malgrat que molts conservadors no prou reflexius han arribat a acatar-la com un fet cert, que lamenten i damnen però en el qual demostren creure. Ben lluny d'aquesta imprudent reconeixença, la nostra personal experiència, ens ensenya cada dia que la *lluita de classes* no existeix. Cada dia ens convencem més que sota el nom suggestiu i apocalíptic de *lluita de classes* no hi ha més que vulgars lluites d'opinions, de sentiments i de doc-

trines. Que no hi ha una *causa fatal* de lluita, determinada i necessària com un instint zoològic — que és ço que els agitadors ensenyen — per abonar i fer excusables les tiranies, els atemptats, la vaga. Al contrari, els factors que veiem lluitar en el camp dels qui es pensen realitzar la lluita de classes, són factors psicològics i sentimentals, religiosos, polítics, culturals, i fins quan la lluita es planteja a nom d'interessos, són interessos *lliurement interpretats*.

L'agonia del món contemporani ⁽¹⁾

per JOSEP MIQUEL I MACAYA

I encara em preguntareu més: i un mestratge per al cor, un mestratge per a tot el món errabund, no ens el donaran? No trobaríeu una persona que fos model d'estimar, una persona que ens servís de pauta per tal de redreçar el cor? Heu-vos-el ací: Santa Teresina de l'Infant Jesús, la santa moderna, de quatre dies, que tant ha estimat i de la qual Stravinsky, el gran músic, diu que era una gran potència espiritual. I vos en diré algunes coses.

De Santa Teresina de Lisieux poden interessar-nos dos aspectes, els dos més atractius: la gran estimació que tingué envers Déu i el pròxim i la profunda dona intel·lectual que fou. Aquest últim aspecte, digne d'ésser més conegut i estudiat, pot suggerir-nos moltes de coses. Jo ara voldria tenir més temps, parlar-vos en una altra conferència, sobre la nostra santa. Ningú diria que una noia poc lletrada, tan poc com poden ser-ho les nostres noies i dametes, ens hagi deixat la seva obra *Histoire d'une âme* digna adés per l'estil, adés pel pensament, d'estudis minuciosos. L'estil hi és sobri, una prosa harmoniosa que sembla que els àngels hi juguin. Hi trobeu una frase retallada, personal, tant, que algú m'ha objectat, així en conversa, que els papers que ens deixà la tan simpàtica santa francesa havien estat retocats, he afegit que per bé que reconeixia com a cosa probable això, d'altra banda afirmava que la prosa sempre igual, fluida a tot ser-ho, suposa en cada plana, en cada període, un mateix autor. I així no m'he estat de dir mantes vegades que l'*Histoire d'une âme* és una glòria de prosa i literatura francesa. I això que ella deia textualment: "no escric pas amb intenció de fer obra literària".

I el pensament que flueix de cap a cap de l'obra de Santa Teresa, no us captiva? Penseu i reconegueu que era una noia gens intel·lectual, que no havia estudiat en cap Universitat com les nostres feministes, però altrament les depassa a mil lligües. Dona bo de copsar la interpretació que dona del Sant Evangeli! Sobretot, la caritat hi és explicada magistralment, d'una fàisó sense parió. És que el bon Jesús li deuria parlar arran d'orella, arran de cor, per tal de poder dir tantes de belles coses dels llibres de Déu!

Endemés, el seu sentit místic fa costat al misticisme de les obres de Santa Teresa, S. Joan de la Creu, i el beat Joan d'Avila, els grans místics espanyols dels quals, segons ens diu — i de vegades n'esmenta frases en el decurs dels seus escrits d'or, — feia devota lectura. Tothora la veiem de cara a Déu, amb una unió espiritual amb el seu espòs diví. D'a-

quí, tanmateix, naixia la part més excel·lent, més noble, de la nostra Teresa: l'amor, l'estimació, cosa que he volgut proposar especialment a la vostra consideració, perquè crec que ella deu ésser el model, el redreçador del cor contemporani. L'actual S. Pare, Pius XI, en dos dels seus discursos de les dates 19 i 29 de març 'e 1925, va dir que "en un temps de vida tan impura i d'insolent sensualitat, aquesta Flor del Carmel de Lisieux apareix com una visió encantada de simplicitat i de puresa". I el nostre Sant Pare actual té raó. Dins l'agonia del món contemporani, en l'agonia del cor, la nostra santeta és la solució. Podríem encara, afegir, que també és una solució en l'agonia de la intel·ligència. Si abans us posava el mestratge de S. Tomàs per servir i rescabalar els drets de la Veritat, creia, aleshores, fer-ho en vistes als homes de cultura. Però referint-me al món en una visió i cop d'ull global, general, no trobo com Santa Teresa, amb el tresor de mística i d'escriptura, és a dir, de donar intel·ligència, una persona, una santa, per tal d'ésser un guia i un viarany a la multitud foraviada de la pleta divina. La seva gran deu de pensament, adés esmentada, té un sobrepuig de força, de fortitud, en el cor. Penseu-hi un moment, penseu-hi, caríssims, en la fàisó com estimava aquesta santa carmelitana! I el concepte que tenia de la caritat! Adhuc us en vaig a traduir un bell paràgraf per tal que en tingueu una bella idea: "Endevino, diu, que la veritable caritat consisteix a suportar els defectes d'altri, a no estranyar-se de les seves febleses, a edificar-se amb les seves més petites virtuts". I en un altre dret afirma: "He après que la caritat no ha d'estar tancada al fons del cor". I bé; una dona que tothora es donava a Déu, que tot ho veia a través de la mà de Déu; que entenia per caritat *el suportar els defectes d'altri*, no us sembla el model per a la generació present que abomina de Déu i abscondeix la caritat fins a negar-la i enfonsar-se en un egoisme negre, torturador, occisor del sentit espiritual de la vida, ja que la caritat evangèlica és la virtut que tant ens falta. Vegeu com la nostra santa estimada estimava Déu i com després suportava i gaudia, a mans besades, els defectes d'altri que a nosaltres ens mortificarien i ni els perdonaríem! i d'on li venia, a Santa Teresa, aquesta comprensió evangèlica del pròxim? D'estimar molt a Déu. Heus aquí que va dir, així que la vista se li envidriava, contemplant el Sant Crist, la qual cosa és el resum de la seva amor a Déu: "Oh, l'estimo, és meu, us estimo". I morí. Que nosaltres sapiguem estimar-lo al Pare que és al Cel, en certa de manera imitant la nostra santa francesa, i ella, com vosaltres dels vostres seients estant, em faci perdonança d'haver gosat de parlar-ne.

(1) Acabament d'una conferència.

La vida de Lleó XIII

PER J. CIVERA I SORMANI

VI

Lleó XIII, Lumen in coelo

Hom havia acordat celebrar l'acte de la coronació a l'església de Sant Pere; però les autoritats civils havent-se inhibit d'assegurar l'ordre, va tenir lloc a la Capella Sixtina. Des d'un balcó que dóna a l'interior de Sant Pere, Lleó XIII va beneir la multitud que pregava sota les naus del gran temple. En aquell acte es va posar de manifest l'amor vehementíssim que el poble li professava.

El primer acte del nou Pontífex fou publicar la butlla *Ex supremo apostolatus apice*, restablint la jerarquia catòlica a Escòcia. Aquesta butlla és de 4 de març de 1878. La premsa liberal afalagava Lleó XIII, creient que no seguiria el camí fressat pel seu gloriós antecessor Pius IX.

El dia 21 d'abril de 1878 publicà la seva primera Encíclica *Inscrutabili*, i els enemics de l'Església varen convèncer-se que s'havien equivocat. Lleó XIII blasmava durament els mals que s'oposaven al lliure espadiment del cristianisme.

Després d'estudiar les causes que allunyen l'home de Déu i de l'Església, el gran Pontífex afirma que: "En compliment de nostre càrrec, pel qual venim obligats a defensar els drets de l'Església, de cap manera podem passar en silenci les declaracions i protestes que Nostre predecessor Pius IX, de santa memòria, féu repetidament contra l'ocupació del principat civil i contra la violació dels drets de l'Església Romana, les mateixes que Nostres lletres completament confirmen i renovent."

Els homes de la revolució van tenir un desengany. Lleó XIII, com era d'esperar, seguia la ruta fressada per Pius IX i mantenia amb fermesa les seves protestes.

El cardenal Alexandre Tranchi, que estava perfectament assabentat dels greus problemes plantejats en les nacions on existien grans nuclis de catòlics, fou nomenat secretari d'Estat. Per manament de Lleó XIII, féu un viatge a Irlanda, per a conèixer la situació dels catòlics irlandesos que es veien perseguits per societats secretes. Lleó XIII coneixia les justes reclamacions d'Irlanda, àdhuc les d'ordre polític, per bé que recomanava, tal com esqueia a la seva altíssima representació, que aprofitessin els mitjans pacífics per a obtenir la llibertat religiosa.

Havent mort, quasi sobtadament, el cardenal Tranchi, el va substituir el cardenal Llorenç Nina.

Lleó XIII s'adreçà piadosament a l'emperador d'Alemanya, a Alexandre II de Rússia i al president de la Confederació suïssa, demanant la llibertat de l'Església catòlica i posant de manifest que el catolicisme és la força moral conservadora de pobles i nacions. També s'interessà per la llibertat dels cristians de l'imperi turc.

Amb motiu del centenari de la mort de Voltaire, aquell apòstata que va pertorbar la pau de tantes consciències, els enemics de l'Església i del Papa van celebrar un acte ressonant a Roma.

Els representants de les associacions catòliques

es van adreçar al Papa protestant de les blasfèmies que hom havia proferit en els actes a honor de Voltaire. Lleó XIII va exhortar paternalment als catòlics per tal que seguíssin defensant les doctrines salvadores de Crist.

Predominava en el govern italià un esperit tan obertament revolucionari i eren tan nombrosos els sectaris que s'havien estès per tota Itàlia, que imitant Napoleó I, hauria volgut foragitar el Papa i els cardenals de Roma. Lleó XIII, però, no s'esporugia davant l'actitud provocativa dels seus adversaris. Amb energia va seguir blasmant els mals que portaven el món per camins de tenebres. En una Encíclica adreçada als bisbes d'Itàlia (1882), entre altres coses els diu: "Proclameu que la situació d'Itàlia no podrà mai prosperar ni gaudir d'estable tranquil·litat, fins que no hagi estat atesa, com ho exigeix la raó, la dignitat de la Seu romana i la llibertat del Pontífex".

En 18 de desembre de 1878 publicà una Encíclica notabilíssima combatent els errors del socialisme. A Alemanya i a França les doctrines socialistes havien fet molt de mal, i Lleó XIII assenyala al poble el camí dreturer que l'ha de conduir a la veritable felicitat.

Lleó XIII, va voler posar-se en contacte amb els pobles orientals. Aprofitant l'arribada que, l'any 1880, hom celebrava grans festes a Sant Petersburg amb motiu del vintisinquè aniversari de la coronació del tsar, Lleó XIII li adreçà un missatge de felicitació, on, després de desitjar-li moltes prosperitats, li recordava la trista situació dels catòlics russos i li demanava que concedís a l'Església aquella llibertat que com a conseqüència porta la tranquil·litat als esperits. Aquesta lletra va causar una forta impressió a l'emperador, com ho demostrà el fet d'haver tramès dos dels seus fills a Roma, per a restablir les relacions entre el Vaticà i Sant Petersburg. Dissortadament, l'emperador va morir assassinat i les negociacions van restar suspeses. Com és sabut, aquell esdeveniment va causar una forta sotragada a Rússia i a altres pobles d'Europa.

El dia 19 de juny de 1881, Lleó XIII adreçava una Encíclica als patriarques, primats, arquebisbes i bisbes de l'univers catòlic, i comentant la sobtada mort de l'emperador Alexandre II, que era poderosíssim, posava de manifest la fragilitat de les coses humanes i els perills que amenaçaven a tota la humanitat. En aquesta lluminosíssima Encíclica defineix clarament el concepte d'autoritat i com aquesta ha d'ésser exercida.

Lleó XIII, malgrat aquell inesperat contratemps, seguí posant-se en contacte amb els representants dels pobles on existien importants nuclis catòlics.

Aconseguí que les autoritats de Pèrsia es mostrassin tolerants i àdhuc protectores dels missioners catòlics, que anaven lentament obrint els ulls dels homes a la llum de la veritat. El príncep Naib Sultaneh, com també el seu pare, protegiren el P. AraKean, superior dels catòlics armenis, i el P. Pascual, que tenia cura del vicariat apostòlic

de Pèrsia. Lleó XIII va trametre a la família reial les insígnies de la gran creu de Pius IX. Els missioners de Pèrsia van aprofitar l'ocasió per estrènyer més els vincles d'amistat amb els membres de la dita família.

El príncep Zel-el-Sultà, en rebre les insígnies digué que el seu august pare li havia ordenat que no fes cap distinció entre els seus vassalls, qualsevulla que fos la religió que professessin. Afirmà que els catòlics eren gent treballadora i pacífica i fidels a llur príncep.

Hom establí, també, corrents de simpatia entre el Vaticà i les corts de Pequín i Toquió. La lletra que Lleó XIII adreçà a l'emperador de la Xina, va donar lloc a apassionades polèmiques entre la premsa francesa i la italiana. Els francesos sos-

tenien que ells tenien al seu càrrec els protectorats de les missions catòliques xineses. Els més sectaris intentaren fer creure al poble que el sant Pare havia prescindit de França per a complaure el canceller Bismarck, que assegurava tenia una gran influència al Vaticà. Naturalment que aquestes suposicions eren insidioses. El Papa Lleó XIII no feia altra cosa que fer ús de la seva llibertat per a intervenir en els assumptes que es refereixen a l'Església; per això demanava als emperadors que protegissin els missioners catòlics que predicaven la pau i l'amor entre els homes.

El dia 3 de desembre de 1880, Lleó XIII publicà una butlla, en la qual són defensades les obres catòliques que han de portar vers Crist Nostre Senyor els homes de les terres orientals.

Del món del treball

Un favor i un disfavor

Entre els vells "jocs de penyores" amb què els nostres avis innocentment es divertien en les reunions de societat, alguns dels quals jocs encara perduren tot extingint-se, hi ha aquest anomenat: "Un favor i un disfavor", que respon bé al seu títol, evocat en la nostra memòria per la, en part, encertada disposició del Govern abolint l'odiós impost d'utilitats en el que afecta els obrers i les classes militars, com si no fossin també obrers moltíssims que no se n'anomenen, i com si aquest impost no perjudiqués també molt sensiblement altres classes socials, tant o més necessitades, econòmicament, que les classes netament obreres.

Respectant, i encara aplaudint, en el que es mereix la ben intencionada disposició ministerial, ens atrevim a suplicar que, una volta començada la reparació d'una evident injustícia, sigui completada la reparació abolint completament la mala obra que la Dictadura féu en decretar l'impost d'utilitats, injust i odiós.

Els conflictes dels obrers sense feina

Tothom té d'ajudar el Govern en la solució d'aquest problema dels desfeinats. El mitjà més natural i eficaç és el de promoure obres i empreses a bastament.

A penes hi ha ningú que tingui béns sobrats de fortuna que, per poc que rumiï, no trobi mitjans d'ocupar alguns obrers en el seu propi servei. Dels centenars de mils edificis que hi ha, per exemple, a Catalunya, ¿en quants no pot fer-se alguna reparació, o alguna millora, més o menys necessàries, que no impliquin la col·locació de braços, el consum de productes o la creació de riquesa? I la gent pia-dosa adinerada ¿no té, en certa manera, obligació de proporcionar feina als pobres desfeinats, promouent, a l'efecte, empreses de tot llinatge en honra de Déu i bé del proïsme?

Ara mateix el nostre zelosíssim senyor Bisbe està empenyat en empreses grandioses a fi de dotar de parroquials esglésies a diòcesis que clamen perquè s'ompli bé i prompte aquesta suprema necessitat espiritual. Ajudeu-lo! I aquests temples inacabats, sense façanes, com Santa Anna, Sant Agustí, la

Bonanova (quina vergonya!) i tants d'altres, ¿com no troben, ara que és hora de la feina, les almoines o recursos necessaris per completar-se? Ara bé; encara, però, que Barcelona doni solució, com deu, al magne problema dels desfeinats, prompte tornarà a plantejar-se si no se'n resol un altre que és causa, aquí, del problema dels sense feina: el problema de la constant i sobreabundant immigració obrera. De tots els indrets d'Espanya fan cap, a carrera feta, a la nostra ciutat, treballadors de tota mena a cercar treball i a agreujar el problema de la seva manca.

Recordem que En Xenius, fa una colla d'anys, evocava als barcelonins el que era una ciutat veritable per tal que defensessin la seva de les invasions que ja aleshores la pertorbaven i adulteraven, i ara és convenient recordar les mesures que prenen molts governs per a defensar els seus respectius pobles de tals invasions.

Es violent i quasi inhumà propugnar mitjans semblants per a lliurar els treballadors barcelonins de la ruïnosa competència dels seus germans d'altres terres, però la lluita per la vida està plena d'angoixes semblants.

Tornarem sobre aquest tema, inesgotable.

Una maniobra vil

Es comprèn que en el període d'ardent propaganda a favor de la República es prometés qui-sap-lo a la classe obrera, per quan la República triomfés. És natural i ningú no ho estranyà. Però, una volta ja triomfant, i en ple període d'estructuració el flamant regisme, aquesta forma de propaganda mal intencionada constitueix una vilesa i un perill. Enganyar el poble omplint-li el pit d'esperances irrealitzables, és posar-lo en situació de sublevar-se i empendre-les contra les autoritats (que ell mateix s'ha donat), perquè no poden fer el miracle de proporcionar-li el que els demagogs a qui alludim han pintat no solament com a possible, sinó com a cosa fàcil i al seu abast.

Aquesta maniobra no té més objecte que atiar al desordre eixorc i la violència destructora les mateixes classes obreres envers les quals hom simula protecció i pietat.

Tinguin entès els obrers que tota pertorbació de la normalitat es traduiria prompte en una crisi de treball.

Temari cultural

PER GASTON GERARD

La diada del llibre constitueix un exponent del llibre català publicat durant l'any. Arreu de la ciutat el llibre català sura cada any en grans proporcions damunt tot altre llibre.

Però ara no n'hem de tenir prou amb què el llibre sigui català. Cal que el català constitueixi el seu dominador comú; però la darrera diferència — emprant el llenguatge dels escolàstics — és ço que suara hem ja d'apreciar.

I si anem a cercar aquesta darrera diferència trobarem, potser, que el llibre català fa un magnífic paper en el terreny literari. Així mateix sura en múltiples traduccions d'obres immortals de les que constitueixen l'exponent de màxima cultura dins la humanitat.

Però el llibre català ha d'assolir encara un altre camp més difícil, menys fressat, si la nostra cultura ha d'ésser integral, completa: ens referim al camp de la ciència en tots els ordres.

És clar que jamai no podrem tenir una cultura pròpia si la nostra aportació a la vida científica del món, per mitjà del llibre, resulta minsa com fins ara. I és clar que precisament en aquest món científic és on, en última instància, es mesura el valor d'una cultura.

D'un cap de l'any a l'altre potser no es publica a Catalunya ni un sol llibre de matemàtiques, per exemple. Potser no arriben a un parell els llibres que s'editen en català en matèria jurídica. I així podríem anar enumerant les falles fins a entristir-nos.

Tenim una contrarietat molt gran per això: la manca de mercat. Però aquesta contrarietat no pot ésser de tant valor en el món científic com en el món literari. Perquè, si el mercat literari no surt gaire dels dominis de la llengua respectiva, ja que gran part de l'obra literària radica precisament en la llengua, no així el llibre científic. Aquest vola arreu, travessa fronteres, envaeix tots els climes i totes les latituds sense gaire més que la seva vàlua científica, de fons, de contingut.

Per a una obra literària pot ésser una valla la llengua. Per a una obra científica, no ho és pas. Si en català es produeix una obra jurídica forta, no haurà de tardar molt en travessar les fronteres i ésser del domini, del patrimoni, de la cultura jurídica universal.

Si el llibre científic no sura, doncs, en la nostra terra es deu a la manca de cultiu científic, no pas a la raó de l'extensió, poca o molta, del llenguatge català.

Manca de cultiu científic és ço que patim aquí, com le pateixen a l'altra banda de l'Ebre, on tampoc la vida científica no té brotades en cap ram.

Quin goig seria per nosaltres que l'any que vé, en plena diada del llibre, poguessim constatar l'aparició de llibres científics! I això, és clar, depèn de l'existència d'institucions científiques d'alta cultura. Mentre l'Institut d'Estudis Catalans tenia la seva primera vida, la que va infondre-li el malaguanyat

Prat de la Riba, el llibre científic començava a figurar entre la cultura del món. Des que la Dictadura va estroncar la vida d'aquella alta institució, el llibre català científic ha tornat a l'obscuritat més absoluta.

Ara, en aquest moment d'optimisme per a les nostres coses, siguem també optimistes en aquest punt. I esperem, amb fonament, que l'Institut des d'aquell rovell d'ou de Santa Creu, nodreixi de llibres científics els prestatges de nostres editorials.

Déu ho faci. Perquè els pobles no viuen sense un exponent de cultura; i aquesta cal que sigui integral perquè es mantingui amb la plenitud que cal.

La Universitat catalana

Qui hauria pogut esperar un temps endarrera que a les aules de la nostra Universitat s'explicarien les lliçons en llengua catalana! Sembla un somni, talment. I és una realitat, i ben viva i ben general, per cert.

Recordeu aquells temps en què era oferta pels Estudis Universitaris Catalans una càtedra de llengua catalana a la Universitat de Barcelona i aquesta no l'admetia, amb tot i no costar-li cap despesa. Sembla mentida ara, a aquestes alçàries de la vida nacional; però fou així per poc honor de molts esperits d'aquella època.

Ara, en canvi, el català hi domina, ho abassega tot i ha convertit la Universitat en quelcom nostre. Ja no serà aquella casa una institució burocràtica més, una oficina d'expedició de títols. Serà quelcom més. I encara que la Universitat pròpiament dita no ha nascut, és clar, ja comença a néixer a base d'estar inspirada en el nostre esperit. Aquella casa té ja un esperit. I us creieu que és poc, això, amics lectors?

De l'esperit en naixerà la millor de les autonomies; de l'autonomia en naixeran els estudis lliures; i amb l'emulació d'aquests acabaran els mals professors, aquells qui tenen la càtedra com una propietat (com un pagès té la seva finca); i hi sortiran els homes dedicats a la ciència per vocació i amb esperit d'alta cultura.

Es clar que mancaran a vèncer moltes dificultats, encara. Abans no es desfan totes les traves burocràtiques costa un xic. Però l'essencial és que hi hagi esperit per a vèncer-les i superar-les.

La reacció vindrà al primer raig de llum que els enemics de les nostres coses creguin trobar favorable per a ells. Però ja el pit de tots els catalans es troba disposat a no deixar-se pendre mai més allò de què suara ha pres possessió espiritual i material.

Que la llengua catalana — i amb ella l'esperit — que ara ressona dins aquelles aules fins ahir burocràtiques i tancades a tota cultura nostra, no deixi de ressonar-hi mai més! I això serà així si tots els catalans hi aportem el nostre esforç.

UN MAGNIFIC ARTICLE

L'aniversari de la «Rerum novarum»

Aprofitant l'avinentesa d'inagurar-se a Madrid un cicle de Conferències organitzades per l'Agrupament de la Democràcia Cristiana, amb motiu de l'aniversari de la "Rerum novarum", el President del selecte Agrupament i bon amic nostre, l'excel·lent sociòleg don Severí Aznar, pronuncià un brillant i ben estructurat discurs d'un dels fragments del qual ens fa mercè.

No cal dir com agraïm l'atenció del benemèrit Aznar, inserint-lo en les nostres pàgines i servant-lo en la seva llengua original perquè no perdi els elegants matisos propis de la prosa del fort escriptor cristià, tan admirat per nosaltres.

Diu així:

Se nos censura porque no nos declaramos demócratas políticos y porque no nos erigimos en partido procurando influir sobre la vida del Estado. Ese menosprecio de la política es a juicio de nuestros censores una torpeza y una deserción. Quiero aprovechar esta ocasión para contestar a esa censura.

No hemos hecho eso y nos hemos comprometido a no hacerlo. Hay entre nosotros una homogeneidad perfecta en lo social y sería difícil que la hubiera en lo político. Para la política, como para otros muchos fines de la vida hay órganos más adecuados. Libre es cada uno para buscarlos en armonía con su gusto y convicción.

No negamos la importancia de la vida pública. Reconocemos que el Poder Público y la Ley son dos medios eficacísimos de control social indispensable para preparar la coordinación de actividades y las adaptaciones a las nuevas necesidades y estímulos, preparación sin la cual la vida social es imposible o tormentosa. Reconocemos que el Estado por encima de los otros tipos de asociación que atienden sólo a fines concretos y grupos limitados, es una organización que ofrece amparo a todos los ciudadanos y su preocupación a todos los fines de la humanidad. Pero después de reconocer esto, afirmamos que esa zona de la vida social que se llama vida pública y política no es todo, que es menos de lo que se cree y que es mucho más extensa y trascendental para la sociedad, la vida privada. Sólo dos instituciones de esa vida privada, la familia y la profesión consumen cien veces más de tiempo, de esfuerzo, de inquietud, de abnegación, de sacrificio, de ilusión, de pedazos de vida utilitaria o romántica, cien veces más de todo eso que la vida política. Si hiciéramos el balance de los momentos y de la aportación que todos los habitantes de España, incluso los representantes políticos del pueblo, dedican a la política y de los que dedican a la vida de familia y de su profesión y en general a la vida privada, se vería cuan poca cosa es la vida pública comparada con la vida privada y las instituciones políticas comparadas con las instituciones sociales.

Se dice: Pero la vida privada puede ser destruida por la ley y el Estado puede desabaratar las instituciones sociales sustituyéndolas por otras. Lo

que importa es apoderarse del Poder y, por tanto, la Política.

Nosotros creemos que eso es una ilusión. Es al revés. Es la vida pública el reflejo de la vida privada y el Poder Público un mandatario de la sociedad. Lo que sean las instituciones privadas eso serán a la larga las públicas y ambas tienen un sólo cimiento sólido, la mentalidad colectiva. Podrá un Parlamento dar leyes, pero si esas leyes son contrarias a esa mentalidad, de nada servirán. Podrá un Poder Público derrocar instituciones y suplantarlas con otras, pero si éstas no tienen las asistencias y el calor del alma colectiva no echarán raíces muy profundas. Las leyes y las instituciones que sólo se fundan en la punta de las bayonetas o en las páginas de la Gaceta tienen vida vergonzante y efímera. Sólo perdura lo que descansa sobre las almas. Conquistad las almas y tendréis todo lo demás por añadidura. Reformad y cristianizad la vida privada y al mismo tiempo habréis conseguido la cristianización y la reforma de la vida pública.

Y es un poco injusto decir que desertamos de nuestros deberes políticos. Individualmente todos los cumplimos según nuestro leal saber y entender. Colectivamente de tres modos los estamos cumpliendo.

Desde que lanzamos nuestro programa social, cuatro partidos políticos han buscado en él, total o parcialmente, orientación o solución para los problemas de política social. ¿No es colaborar a la gobernación del país influir sobre los programas y la vida de los partidos?

La democracia social es la mejor preparación para la democracia política. La intervención del pueblo en el gobierno será *desdichada* si es *ignorante*; será una ficción si vive *extenuado*, sin ese mínimum de bienestar que es indispensable hasta para la virtud, si vive en una *condición humillante y preterida*. Si con la mano izquierda tiene que implorar la generosidad ajena, ¿con qué energía su mano derecha podrá imponer la voluntad popular?; será *funesta*, si el pueblo está *corrompido*; pondrá en peligro los vínculos sociales si es *egoísta* y siente sólo una precaria y limitada solidaridad.

Cultura, independencia, condiciones de vida humana, rectitud moral, ansia del bien colectivo, todo eso necesita el pueblo para tener capacidad de gobernar y utilizarlo para el bien común y todo eso lo procuramos por los caminos de la democracia social. Son largos, pero no conocemos otros más eficaces y honrados. No están sembrados de flores, sino de espinas; no deparan el estimulante del éxito inmediato, porque si hay éxito otros lo recogerán. Pero preferimos ser sembradores a recolectores. ¿Romanticismo? Probidad, amor al pueblo, sugestión de nuestros deberes de ciudadanos y de cristianos. Catón fué un gobernante culto, independiente, austero, de ejemplar valor cívico, con la obsesión del bien común, de una rectitud moral clásica y fracasó. Cicerón se hace cargo de ese fracaso y lo explica

así: "Gobernó no sobre la república de Platón, sino sobre las heces de Rómulo". Nosotros también creemos que no se puede gobernar sobre las heces de Rómulo y menos aun gobernar bien éstas. No queremos que se pueda decir de nuestro pueblo eso que se dijo del pueblo romano de los días de Catón, y aunque no gobernemos nosotros, preferimos colaborar a que gobiernen otros, pero sobre la república de Platón. Los demócratas sociales sembramos para los demócratas políticos.

Lo que la sociedad pueda hacer que no lo haga el Estado, pero cuando la sociedad no pueda o no quiera sostener entre los hombres o las clases relaciones de justicia, que las imponga el Estado. Somos francamente intervencionistas. Recordamos y practicamos la frase lapidaria del P. Lacordaire: "En las luchas entre el fuerte y el débil, la libertad sirve para oprimir, la ley hace libres".

Por eso, aun no siendo un partido político, estamos obligados a dirigirnos más de una vez a los Poderes Públicos y reclamamos leyes sociales que hagan más fácil la justicia social, que garanticen mejor los derechos del pueblo, que hagan posible esa elevación cultural, económica, moral y social a que antes me referí.

Ya ha dado ocasión la joven República a que tengamos que dirigirnos a ella.

Entre las normas de justicia en que ha condensado su programa inmediato de gobierno, en la cuarta de ellas adopta como norma de su actuación el reconocimiento de que "el derecho agrario, la propiedad agraria, debe responder a la función social de la propiedad".

Esa norma de justicia adoptada por el Gobierno republicano es zumo de la tradición cristiana y tiene el aval de los más ilustres Maestros del Catolicismo social. Por eso el Grupo de la Democracia Cristiana la llevó a su programa, la puso en circulación en España y con la sugestión arrolladora de su elocuencia ha contribuido a popularizarla y convertirla el señor Ossorio en una idea-fuerza viva en el alma española.

Hoy la vemos como un punto de partida y una norma fundamental de este Gobierno y desde aquí le decimos que si su declaración es algo más que palabras, si lleva esa norma de justicia a la ley ya la realidad, habrá tenido un enorme acierto y a eso nosotros colaboramos con toda lealtad. Para no hacerlo así, tendríamos que ser desleales a nuestro propio programa.

En otra norma traza no sé si el fin o el punto de partida de su pensamiento sobre el problema religioso que tantos enlaces tiene con nuestro programa social. Cobardía sería en nosotros y poca fe en el espíritu liberal, en el respeto a la libertad ciudadana de este Gobierno, ocultar que esa norma y más las declaraciones oficiales que la han glosado y más aun la trepidación suboficial que se advierte y las voces con que al Poder Público se acosa, han llevado a nuestros ánimos la zozobra. Pero sobre eso toda prudencia es poca y nuestra actitud la han de fijar nuestros caudillos los obispos a los que fielmente habremos de seguir. Clemenceau, que vivió y murió librepensador, decía un día a un alto político español que intentaba hacer reformas en materia religiosa: "Creo de una manera definitiva que no debe usted intentar nada, absolutamente nada que signifique alteración del régimen religioso de su país sin

antes negociar con Roma y obtener de ella la concesión que usted estime necesaria para desarrollar su política"... Los pueblos católicos perdonan la exacción de impuestos onerosos, ven con resignación que se les merman las libertades políticas y, en una palabra, lo resisten todo, pero cuando se les toca de una manera airada al sentimiento religioso y la reforma que se intenta hacer no tiene el refrendo de la Santa Sede, se levantan furiosos y producen conflictos que se sabe cómo empiezan, pero no se sabe nunca cómo pueden terminar". Nos atrevemos a esperar que a nosotros, católicos ardientes, convencidos y decididos, se nos permitirá repetir palabras y consejos de un librepensador.

Finalmente, dentro de nuestro programa está también la libertad sindical de la que el Gobierno de la República ha hecho otra de las normas fundamentales de su conducta. Y le preguntamos si piensa garantizar esa libertad no sólo a los amigos y colaboradores, a estilo fascista, sino a todos los obreros, aunque tengan distinta ideología y otros principios de inspiración y de doctrina.

SEVERINO AZNAR

Pro obrers sense treball

Advertiment al públic

L'Institut Pro Obrers Sense Feina avisa al públic que no es deixi sorprendre la bona fe, inscrivint-se com a socis o bé lliurant quantitats a persones o entitats que no conegui, encara que usin noms pomposos o molt semblants al que usa aquest Institut Pro Obrers Sense Feina. Les persones que vulguin fer donatius per auxiliar l'atur forçós han d'assegurar-se bé que els seus diners cauen en mans solvents que garanteixin que no seran destinats a altres finalitats.

Aquest Institut Pro Obrers Sense Feina ha rebut en diverses ocasions queixes de persones que per aquest procediment ha estat sorpresa la seva bona fe i cal que es posi en guàrdia el públic per a evitar que això es repeteixi.

Cal fer constar que els nostres representants porten sempre un document degudament signat i segellat amb el timbre de l'Institut Pro Obrers Sense Feina.

OBRA INTERESSANTISSIMA

L'ànima de Santa Teresa de Jesús Infant

pel

P. Ignasi Casanovas, S. J.

Foment de Pietat

A la clerecia de Catalunya

JOSEP M.ª PIJOAN, S. J.

El dia 31 de juliol de l'any passat, prop de quatre cents sacerdots de totes les Diòcesis d'aquesta província eclesiàstica tarraconense, presidits per l'Eminentíssim senyor Cardenal Vidal i Barraquer, Arquebisbe de Tarragona, acompanyat dels Excel·lentíssims senyors Bisbes de Vich, Solsona i Seu d'Urgell, amb l'adhesió dels de Barcelona, Girona i Tortosa i la de l'Il·lustríssim senyor Governador eclesiàstic de Lleida, celebràvem una festa en acció de gràcies per l'Encíclica "Mens Nostra" que ens deixà Nostre Santíssim Pare el Papa Pius XI gloriósament regnant, com record paternal de son Jubileu sacerdotal, sobre el promoure més i més l'ús dels Exercicis Espirituals, en la mateixa Santa Cova de la ciutat de Manresa on Sant Ignasi de Loyola havia escrit aquell llibre d'or per a santificació de tantes ànimes, que en el memorable document pontifici rebia la més excelsa de totes les lloances i recomanacions.

Fou allí, en la Santa Cova que guaita les dolces muntanyes de Montserrat, on esclatà unànime i fervorós el desig de celebrar cada any tan bella festa de germanor sacerdotal; i s'imposà damunt aquella venerable assemblea de prelats i sacerdots, mateix que un manament del cel, el lloc indiscutible de la festa d'enguany: la Santa Muntanya de Montserrat.

La Mare de Déu de Montserrat és la Mare i Patrona de totes les Diòcesis de Catalunya; enguany és el XV Centenari del sagrat concili d'Efès que proclamà a la Verge Maria Mare de Déu; ¿no és just que els sacerdots que l'havem de fer conèixer i estimar a tots els fills de Déu pugem enguany a l'altar de Catalunya a cantar el *Magnificat* de les coses verament grandioses obrades en Maria per la mà de Déu Omnipotent i Sant?

Però enguany a Montserrat és festa major tot l'any. Ara es compleixen nou cents anys de la fundació del Monestir pel gran Abat Oliva de Ripoll i cinquanta anys de la proclamació pontificia del Patronatge de la Mare de Déu de Montserrat sobre tots els pobles de Catalunya feta per l'immortal Lleó XIII, en les festes memorables de l'any 1881, allí celebrades amb motiu de la coronació canònica de la Sagrada Imatge i de la erecció del temple en Basílica.

El dia 29 d'abril d'aquell any, a desgrat de les dificultats del camí i del temps plujós del dia, s'aplegaren a Montserrat cap a cinc cents sacerdots de tot Catalunya; a les dues de la matinada començà la celebració de la Santa Misa en tots els altars del

Monestir; en la Missa Pontifical predicà el senyor Canonge Collell de la Seu de Vich; i a la taula, que presidia el senyor Bisbe Urquinaona, de tan bona recordança, — ¿sabeu qui era lector? — un sacerdot humil: el capellà de les Monges de Valldonzella, el Dr. Torras i Bages, el mateix que divuit anys més endavant havia de rebre la consagració episcopal per a regir la gloriosa Seu de Vich, a l'ombra amorosa del mantell de la Verge Bruna, el dia 8 d'octubre de 1899, dins el mes del Roser i en la festa de la Maternitat Divina de Maria.

Les festes jubilaris de Montserrat, per iniciativa del Reverendíssim Pare Abat i Comunitat de Pares Benedictins del Monestir, tindran caràcter d'homenatge al Bisbe Torras per haver estat ell qui ens donà les "Deprecacions" de la Visita espiritual a la Mare de Déu, plenes de celestial saviesa i amara-des d'unció sobrenatural.

El conjunt de providencials avinenteses que van esmentades assenyala el dia en què s'hauria de celebrar la *Magna Peregrinació Sacerdotal a Montserrat*: el dia 8 d'octubre quan farà trenta dos anys del dia en què el Doctor Torras fou allí consagrat Bisbe de Vich.

Ens toca als sacerdots de Catalunya juntar en una mateixa solemnitat el nostre amorós obsequi de pietat filial a la dolcíssima Moreneta i la nostra veneració a l'excels Patriarca ungit amb la plenitud del sacerdoci en la Santa Muntanya de Maria, per ésser l'exemplar de la nostra actuació sacerdotal en els temps difícils que vivim.

Sacerdots de Jesucrist de tots els pobles de Catalunya posats sota la protecció de la Santíssima Verge de Montserrat! Som nosaltres els que hem de cantar el solemne *Te Deum* en acció de gràcies per la multitud innombrable de beneficis que des de son alt castell la Senyora de Montserrat s'ha dignat escampar damunt la nostra terra durant aquest primer cinquantenari de son Patronatge; som nosaltres qui als peus de la nostra Verge prodigiosa havem de demanar de tot cor la glorificació del fill predilecte de Santa Maria de Montserrat l'excels Doctor Torras i Bages, Bisbe de Vich, a major lloança de la Divina Majestat i honor del sacerdoci.

En vigílies de la diada de la Mare de Déu de Montserrat, és de bon recordar aquest projecte i proposar la data de la seva celebració; confiant que Ella el té de fer acceptable a tota la clerecia del nostre poble, la qual no hi ha dubte que voldrà cooperar amb entusiasme a la seva digna execució segons les instruccions dels venerables prelats de Catalunya.

Manresa, Cova de St. Ignasi, 25 d'abril de 1931.

TEMES DE LA SETMANA

Es van esvaint els recels i les suspicàcies que l'abrandat patriotisme i l'impetuós procedir del President de la Generalitat de Catalunya, d'una part, i la insidiosa campanya dels separatistes madrilenys, d'altra part, varen produir els primers dies de la implantació del nou regisme. Les prudents negociacions que, de primer antuvi, s'emprengueren per tal de llimar aspors i harmonitzar interessos, i el viatge apoteòsic del President del Govern Provisional de Madrid, a Barcelona, han tingut l'èxit que era de desitjar. Al nostre entendre, obra equivocadament la premsa afecta al vell règim fomentant l'esperit d'incomprensió que resta encara entre elements que durant segles s'han mirat recelosament i ara no saben avenir-se de ço que acaba de passar (—és tan gros i transcendent!—) La premsa a què alludim hauria d'esforçar-se a demostrar als separatistes madrilenys—cada dia menys en nombre i en valor, — que la justícia no radica en la unió forçosa, sinó en la convivència germanívola.

El que sorprèn en aquest afer, és que entre els que propugnen la política centralista en dany de les llibertats regionals, hi figuren homes de talent, pertanyents a partits, o estols, que tenen per bandera principis polítics i socials de sanes llibertats i d'obligats respectes a tot llinatge de drets; homes que coneixen perfectament la història d'Espanya i saben, per tant, on radiquen els drets que ara reclamen totes les regions d'Espanya i al davant de totes, i ja triomfalment, Catalunya.

Quines de les forces tradicionals que han actuat dins el món polític de l'Espanya política que acaba d'enfonsar-se, s'han col·locat en més aïrosa i eficaç situació són la "Comunió Tradicionalista" que té per òrgan *El Correo Catalán*, i l'antic "Partit Catòlic Nacional", representat per *El Siglo Futuro*.

Aquest, que mai no fou dinàstic, ha declarat que està on ha estat fins aquí, i que prosseguirà treballant pels principis fonamentals de la societat, com sempre.

Per la seva banda, D. Jaume de Borbó, ha publicat un patriòtic manifest, com no podia menys de fer, on dicta als seus abnegats partidaris patriòtiques i asenyadíssimes instruccions que, a més de pesar en la marxa general de la nova política espanyola, donen la sensació de pau i de cooperació noble i valuosa.

La proximitat de les eleccions per a Corts Constituents ha ocasionat una general i profunda expectació, que es va traduint en moviments polítics curiosos i fins espectaculars. Els funestíssims homes de l'antic règim que feren necessària l'ominosa Dictadura d'En Primo de Rivera i es reviscolaren durant els subsegüents governs, els quals homes tothom creia de-

finitivament morts i enterrats, tornen a treure el cap i es preparen per a lluitar i tornar a les seves. Es van declarant republicans, i, encara, esquerrans, alguns d'ells. La gent de seny també es mou, no tant, però, com caldria. A Madrid i altres indrets es predica la formació d'un front únic sota la bandera dels principis bàsics socials. Destorba, però, aquest natural moviment de dretes el record romàntic de la dinastia caiguda, que alguns dels homes a què alludim estimen com a element essencial, si bé llunyà, de salvació nacional. Costa, i es comprèn, l'evolució política que avui imposen, imperativament, les circumstàncies, però no hi ha altre remei que atendre's a les ensenyances que en circumstàncies fonamentalment semblants a les presents, donà als catòlics reialistes francesos la Santetat de Lleó XIII.

Els partits esquerrans extrems es preparen, igualment, per a la gran batalla electoral del proper mes de juny, que per ells no és més que el pròleg de la revolució social que preconitzen, a sang i a foc.

El Govern sembla que està un xic descentrat, o desorientat, si es vol, en el present moment. Té tan-tes coses a fer, i de mal fer moltes d'elles!

Una n'hi ha que no es pot passar per alt. Encara no se sap, oficialment, el resultat de les eleccions de l'històric dia 12 d'abril arreu d'Espanya. Sembla que en moltes poblacions els regidors elegits no republicans, no poden exercir lliurement els seus drets. I sembla que el Govern no sosté els drets d'aquests regidors amb la necessària i inexcusable energia.

Fóra una gran llàstima que les properes eleccions tinguessin en llur gestió un pecat d'origen com suposa aquest abús de força i aquest abandó del Govern, que la premsa cada dia va denunciant, i no pas per cec esperit d'oposició. Fóra una gran vergonya, a més, que un regisme "netament democràtic" com aquest, quedés per davall, en punt a puresa electoral, del gabinet d'En Romanones — anem a dir, — que facilità el triomf a la República amb els seus puritanismes lectorals.

* * *

Els EE. UU. van canviant sensiblement de conducta en les seves relacions amb les repúbliques de Sudamèrica. Ara és de bo de bo que deixen en pau, (és a dir, en guerra), a Nicaragua, i no volen interpretar com abans la política de Monroe, que ells feren odiosa. Cas, però, sorprenent: algunes de les repúbliques alludides sembla que troben malament aquest canvi. Perdran un servei de policia internacional, fort i econòmic... de moment. — J.

Noticiari

Espanya

Llegim en el nostre estimat col·lega *El Correo Catalán*:

"Nos informan de Manresa que, de acuerdo con las disposiciones gubernamentales, el domingo pasado las fuerzas del Batallón asistieron voluntariamente a la santa misa.

De los 500 hombres de que se compone la fuerza, 499 cumplieron colectivamente el precepto dominical."

— La Conferència mundial del Blat que acaba de celebrar-se a Roma ha posat ben bé de manifest la gravetat del problema d'aquest gra, la superproducció del qual ha produït una baixa universal del seu preu i, com és natural, del valor dels territoris que no són bons sinó pel conreu de cereals. Aquest gran problema econòmic resta encara en peu.

— El Patronat Obrer de Sant Miquel del Port, de la Barceloneta, coneixedor de la necessitat de fomentar la cultura de les classes treballadores, d'any ençà, dedica els seus esforços a facilitar-los el degut ensenyament.

Té establertes les seves escoles gratuïtes de vespres d'ensenyament general i dibuix aplicat a les arts mecàniques, a càrrec de professors amb títol i experts en les respectives especialitats.

El sosteniment d'aquesta Obra excedeix de les forces econòmiques d'aquest Patronat Obrer.

— Les noves de l'estat dels camps fins ara, referents a Catalunya, són ben satisfactòries, gràcies a Déu.

— La F. U. E., societat escolar pseudo-universitària, però característicament maçònica, va perdre molts dels seus associats. Entre les baixes més importants cal registrar la dels Alumnes de l'Escola Industrial, entitat importantíssima.

Estranger

Quan hom creia que l'anomenada *Trata de blancas*, que a Barcelona té, per horrible desgràcia, un

bon mercat, era perseguida i bon xic minvada, llegim amb estupor i indignació ço que segueix:

"A Los Angeles, la capital del cinematògraf, algunes "agències han organitzat una nova espècie de "tracta de blanques". No poques jovenetes d'Amèrica i Europa ja han caigut en la xarxa.

"Una d'aquestes agències — escriu la *Gazetta del Popolo* — oferia no fa gaire empleus femenins remunerats amb estipendis de 2.000 dòlars al mes, a casa de grans industrials de la regió.

Però aquesta agència, dirigida per un tal Giobelman, adreçava les noies a rics negociants de Los Angeles, desitjosos, no de procurar-se col·laboradors, sinó "companyes temporals" amb qui poguessin passar en contrades remotes les vacances setmanals.

La policia coneixia aquest tràfec immoral que ja havia causat tantes de víctimes, però per obrar esperava que fos presentada una denúncia en regla. Aquesta ha arribat finalment, i el milionari John P. Mills ha estat arrestat, igual que Giobelman i la muller d'aquest. La denúncia l'ha feta una jove de divuit anys que, ignorant allò que l'esperava, s'havia presentat a Mills, amb la seva màquina d'escriure i animada de les millors intencions burocràtiques. Però Mills, en realitat, no necessitava una secretària, i d'això se'n donà compte la jove quan el milionari la conduí a un pavelló isolat en la regió de les Muntanyes Rocoses."

¿Quins comentaris escauen a noves com aquesta?

Això passa en un "gran poble" i en una "gran civilització!"

— El govern de Xile, alarmat per l'augment de crims que es registra en aquella república, ha prohibit a la premsa que en dongui massa detalls, ordenant que exposi els fets d'una manera planera i fent-los odiosos. També prohibeix donar els noms dels criminals i tot el que els pot fer cèlebres. Fins va redactar una pauta per la redacció d'aquest llinatge de noves.

— El Ministre d'Agricultura de l'Argentina aconsella als agricultors que disminueixin en un deu per cent la sembra de cereals per evitar la superproducció i la depreciació llur. A Xecoslovàquia per Setmana Santa s'estableix la Treva de Déu durant la qual no pot disputarse públicament i regna la pau arreu. És un bell costum ben conservat.

**JA SOU SUBSCRIPTORS
DE
CATALUNYA SOCIAL?**

FOMENT DE PIETAT

Per a la glorificació del Dr. Josep Torras i Bages

Amb entusiasme ben lloable i amb fervor reverencial s'estan fent gestions per tal que sigui incoat el Procés Informatiu de *Fama de santedat* del qui fou el Patriarca espiritual de Catalunya, el Dr. Josep Torras i Bages, de santa memòria, Bisbe de Vich.

Aquesta avinentesa ha d'ésser aprofitada per tots els devots del virtuosíssim Prelat per reviscolar el record dels seus mestrivols ensenyaments per tal de fer-los devenir norma directriu del nostre poble cristià. Es per ço que tots deuriem adilitar-nos per fer conèixer les seves Obres magistrals.

Exemplaritat de l'Il·lustríssim Dr. Josep Torras i Bages

Bisbe de Vich

pel P. Ignasi Casanovas, S. J.

Cap llibre més a posta per conèixer la vida interior i l'actuació apostòlica del gran Bisbe. En la primera part és estudiada l'*exemplaritat de santedat*, i en la segona l'*exemplaritat sacerdotal*. — Un volum de 152 planes, 1 pesseta.

Sermonari

Aquest llibre és un veritable tresor, no solament utilitzable per a la predicació, sinó també com llibre de lectura i meditació per a tota mena de persones. No deu faltar en cap llibreria. — Un volum de 838 planes, en rústega, 9 pessetes; en tela, 11.

La Tradició Catalana

Es una obra indispensable a tota persona culta, per ésser el codi assenyat que dona guiatge segur al nostre poble; i fa veure com, en voler fixar normes d'educació, mai no es podrà prescindir de la religiositat de Catalunya. — Un volum de 484 planes, en rústega 5 pessetes; en tela, 7.

La Ciència del Patir

És la darrera Pastoral, acabada i signada en el llit d'agonia. La seva lectura reforça l'ànima anguniada pel sofriment. — Un fulletó de 48 planes, 30 cèntims.

Sant Lluís Gonzaga-Miniatura psicològica.—Preu: 50 cèntims.**Compendi de la vida de Sant Josep Oriol.**

Preu: 30 cèntims.—Dues vides de Sants saborosíssimes i que encoratgen en la pràctica de la virtut.

Mes del Sagrat Cor de Jesús (Setena edició)

Aquest llibret traspua una unció encomanadissa, al mateix temps que il·lustra la pietat amb solidíssima doctrina. — Preu: 1 pesseta, en rústega; en tela, 2.

Set Diumenges de Sant Josep

Utilíssim per propagar aquesta tan popular devoció. — Preu: 30 cts., en rústega; en tela, 75 cèntims.

Novena a la Mare de Déu de Montserrat,

amb les oracions de la *Visita espiritual*, 20 cèntims.

Conceptes del Dr. Torras sobre la santedat

Demés de sàvies màximes sobre la santedat, conté una *Oració a N. S. Jesucrist* i una altra a la *Mare de Déu del Roser* per demanar la glorificació del Dr. Torras i Bages. Es regala com fulla de propaganda.

OBRA NOVA

MANUEL DE MONTOLIU

BREVIARI
CRITIC

VOL. III

(1927-1928)

Preu: 6 Ptes.

OBRA IMPORTANTÍSSIMA

EL NOU TESTAMENT

en dos elegantíssims volums. Text de la Vulgata Clementina. Versió i notes per la Comissió tècnica de l'"Obra del Sant Evangelí", de FOMENT DE PIETAT.

El primer volum, que conté Els quatre Evangelis i Fets dels Apòstols, consta de més de mil planes; el segon, que conté Les Cartes de Sant Pau, Les Cartes Catòliques i l'Apocalipsi, en té més de vuit centes. Impressió nitidíssima, format elegant, paper indià, notes abundants i selectes, mapes a cinc tintes.

Llibre indispensable a tots els fidels.

Es venen els dos volums per separat, i també el llatí sol o el català sol en un volum sumament manual. Així, tothom pot tenir, TOT EL NOU TESTAMENT, si vol, en un sol volum. El preu de cada volum per separat és de 8'50 ptes. El d'un sol volum, contenint tot el Nou Testament, és de 11 pessetes el llatí i 9 el català. Tots aquests volums es venen enquadernats en finíssim pegamoid imitació xagrí. Enquadernacions més luxoses a distints preus.

ACABA DE SORTIR

BIBLIOTECA HISTÒRICA
DE LA BIBLIOTECA BALMES
SERIE II VOLUM II

BARONIES DE PINÓS
I MATAPLANA

*Investigació als seus arxius
per*

JOAN SERRA VILARÓ, Prev.

(LLIBRE PRIMER)
536 pàgs. 20 ptes.

De la mateixa Biblioteca

Volum I. - *Los orígenes de los Ejercicios Espirituales de S. Ignacio de Loyola*, pel P. Artur Codina S. J.

XVI - 309 pàgs., 12 ptes.

Volum III. - (En premsa) *El priorat de Lladó i les seves filials* per Pere Vayreda i Olivas.

EDITORIAL BALMES

OBRA INTERESSANT

EL SENYOR RECTOR
D'OZERON

(NOVEL·LA)

Original de
FRANCIS JAMMES

Traducció de
JOSEP F. RÀFOLS

Preu: 4 ptes.

VOLUM III

FABIOLA

La cèlebre novel·la històrica del Card. Wiseman

Adaptació catalana de
JOAN PUNTÍ I COLLELL, Prev.

400 pàgines de lectura delitosa i edificant.
Enquadernat amb coberta en colors.

Preu: 3'50 Ptes.

Acadèmia
Fundada en 1879

Avinguda Portal de l'Angel, 38
Telèfons 18953-75303 - - Apartat 782

Comerç : Idiomes : Peritatge, Professorat mercantil i Batxillerat
Per a Cavallers, Senyores, Joves i Senyoretes

COTS

FOMENT DE PIETAT

Biblioteca dels Exercicis Espirituals de Sant Ignasi de Loyola

Autor - Text - Directori
Comentari - Explanació

Ja ha sortit
el volum tercer d'aquesta Biblioteca

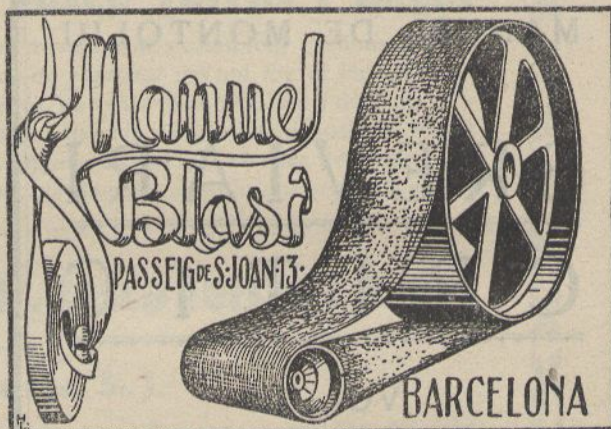
Exercicis Espirituals de St. Ignasi de Loyola
teoria i preparació
pel

Ignasi Casanovas S. J.

Llibre de 300 pàgines amb una fototípia
de Sant Ignasi de Sayola.

Preu: 3 Ptes.

ATENES A. G.—Provença, 187; Barcelona.

**JA SOU SUBSCRIPTORS
DE
CATALUNYA SOCIAL?**

FRANQUEO
CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
Durant i Bas, 11
BARCELONA